

Wskazówki dotyczące postępowania w czasie pandemii COVID-19 u dorosłych i dzieci z wrodzonymi wadami serca (WWS)

Zaktualizowano 08.04.2020

Uważnie monitorujemy krajowe zalecenia.

Sytuacja związana z rozwojem epidemii ewoluuje dynamicznie, a środowisko medyczne nadal uczy się o wirusie i jego rozprzestrzenianiu się. Obecnie trwają badania mające na celu lepsze zrozumienie wpływu COVID-19 wywoływanej przez wirus SARS-COV-2 na pacjentów z wrodzonymi wadami serca.

Wszyscy - w tym pacjenci z przewlekłymi schorzeniami - powinni stosować podstawowe środki zapobiegania zakażeniom, aby zminimalizować ryzyko zarażenia i rozprzestrzeniania koronawirusa.

Wszyscy pacjenci powinni stosować się do krajowych i lokalnych zaleceń dotyczących zapobiegania chorobom i ich rozprzestrzenianiu.

Czynniki wysokiego ryzyka

Do grupy pacjentów narażonych na ciężki przebieg choroby COVID-19 zalicza się osoby starsze (powyżej 60 r.ż.) oraz pacjentów z chorobami płuc, chorobami serca i cukrzycą.

Dane dotyczące wpływu zakażenia SARS-COV-2 na stan zdrowia pacjentów z wrodzonymi wadami serca są ograniczone. Pochodzące z Chin dane dotyczące przebiegu infekcji u pacjentów z chorobami serca dotyczą w większości pacjentów z nabytymi chorobami układu sercowo-naczyniowego - przede wszystkim chorobą wieńcową i niewydolnością serca. Wielu pacjentów, którzy w przeszłości przebyli zabieg korekcji wady serca, a aktualnie są w dobrym stanie nie jest narażonych na ciężki przebieg COVID-19. Tacy pacjenci powinni kierować się podstawowymi zaleceniami dotyczącymi ochrony przed zakażeniem.

Wśród pacjentów z wrodzonymi wadami serca najbardziej narażeni na powikłania związane z COVID-19 mogą być:

- Pacjenci z pojedynczą komorą (w tym pacjenci z zespołem niedorozwoju lewego serca, atrezią zastawki trójdzielnej i dwunapływową lewą komorą).
- Niemowlęta do 12 miesiąca życia (według niedawnych doniesień z Chin dzieci poniżej 1 r.ż. mogą znajdować się w grupie wysokiego ryzyka).
- Pacjenci z nadciśnieniem płucnym.
- Pacjenci z saturacją krwi poniżej 85% oraz pacjenci z nieskorygowaną wrodzoną wadą serca.
- Pacjenci obciążeni innymi chorobami przewlekłymi (choroby płuc, choroby nerek).
- Pacjenci po przeszczepie.

- Pacjenci z wrodzonymi wadami serca lub bez nich, wymagający stosowania leków poprawiających czynność serca.
- Pacjenci z zespołami genetycznymi potencjalnie przebiegającymi z niedoborem odporności (zespół Downa, zespół DiGeorge'a).

Wizyty lekarskie

- Przyszpitalne poradnie Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego pozostają otwarte tylko dla pacjentów wymagających pilnej wizyty, która nie może być zastąpiona teleporadą.
- Do wszystkich pacjentów zarejestrowanych do Poradni Kardiologii Dziecięcej i Wad Wrodzonych Serca UCK wysyłany jest SMS o następującej treści:

Planowa wizyta w Poradni Kardiologii Dziecięcej i Wad Wrodzonych Serca jest odwołana. Będziemy się z Państwem kontaktować jak ustabilizuje się sytuacja epidemiologiczna. Planujemy, że większość wizyt zostanie zrealizowana w terminie późniejszym.

- W szczególnych sytuacjach wizyty osobiste w Poradni Kardiologii Dziecięcej i Wad Wrodzonych Serca UCK odbywają się po teleporadzie i uprzednim telefonicznym ustaleniu szczegółów wizyty z lekarzem.

Inhibitory ACE (inhibitory konwertazy angiotensyny

- Pojawiły się obawy dotyczące wpływu inhibitorów ACE i blokerów receptorów angiotensyny (ARB) na zakażenie SARS-COV-2. Do leków z grupy inhibitorów ACE należą m.in. perindopril, kaptopril, enalapril, lizynopril. Do grupy sartanów (ARB) zalicza się losartan, walsartan i kandesartan.
- **Obecnie zaleca się, aby pacjenci nadal przyjmowali te leki.** Uważnie obserwujemy literaturę medyczną i aktualne zalecenia, a o ich zmianach niezwłocznie powiadomimy pacjentów.

Kwas acetylosalicylowy (Aspiryna)

Zalecamy, aby pacjenci kontynuowali przyjmowanie aspiryny w ustalonej dawce.

Hydroksychlorochina (Plaquenil) i azytromycyna

- Istnieje duże zainteresowanie zastosowaniem tych leków w zapobieganiu i/lub leczeniu COVID-19. Aktualnie nie ma wystarczających danych zalecających rutynowe stosowanie tych leków.
- Leki te mogą powodować istotne działania niepożądane ze strony układu sercowo-naczyniowego, w tym zaburzenia rytmu serca.
- Dotychczas nie potwierdzono skuteczności tych leków u pacjentów hospitalizowanych z powodu COVID-19 i nie stosuje się ich rutynowo. Obserwowano znaczące skutki uboczne.

- W tym momencie **nie** zaleca się stosowania tych leków w celu zapobiegania zakażeniu SARS-COV-2, ponieważ ryzyko związane z ich stosowaniem wydaje się przewyższać potencjalne korzyści.

Stosowanie masek ochronnych

- Maski ochronne są obecnie zalecane osobom objawowym, aby zapobiec rozprzestrzenianiu się na inne osoby, czego skuteczność została potwierdzona. Polski rząd, podobnie jak CDC, zaleca noszenie masek w miejscach publicznych, jako daleko idący środek zapobiegawczy rozprzestrzenianiu się infekcji.

Uczęszczanie do szkoły

- Zgodnie z zaleceniami Polskiego rządu szkoły pozostają zamknięte do 26. kwietnia. Po otwarciu szkół, decyzja o powrocie do placówki dzieci z grup podwyższonego ryzyka powinna być podejmowana indywidualnie, po konsultacji z lekarzem w oparciu o stan zdrowia pacjenta i sytuację epidemiczną w regionie.

Praca

- Wszystkim osobom zaleca się obecnie pracę z domu, jeśli to tylko możliwe
- Zaleca się, aby pacjenci z grupy wysokiego ryzyka unikali pracy w miejscach narażonych na duże skupiska ludzi (w tym w sklepach). Pacjenci z wrodzonymi wadami serca, którzy nie znajdują się w wymienionej wyżej grupie najwyższego ryzyka powinni skonsultować zalecenia dotyczące kontynuowania lub zaprzestania pracy ze swoim lekarzem prowadzącym.
- Obecnie zalecamy, aby pacjenci z grupy wysokiego ryzyka, którzy są pracownikami ochrony zdrowia, nie brali udziału w opiece nad pacjentami z objawami infekcji dróg oddechowych lub pacjentami z potwierdzonym zakażeniem SARS-COV-2.
- Decyzja dotycząca kontynuowania pracy musi zostać podjęta indywidualnie dla każdego pacjenta w oparciu o ocenę wady serca, stanu zdrowia pacjenta oraz charakteru pracy.
- Skontaktuj się telefonicznie ze swoim lekarzem rodzinnym, jeśli martwisz się sytuacją w pracy lub potrzebujesz stosownego zaświadczenia.

Zalecenia dotyczące podróży

- W tej chwili odradzamy wszelkie podróże, ponadto należy pamiętać, że nie są możliwe podróże zagraniczne.

Szczepienia

- Obecnie szczepienia ochronne nie są realizowane. Ich przeprowadzenie jest możliwe w szczególnych sytuacjach decyzją lekarza prowadzącego. Zmianie nie uległa realizacja

szczepień ochronnych w oddziałach noworodkowych oraz szczepień poekspozycyjnych.

Dodatkowe informacje

- W dniu 16.03.2020 Adult Congenital Heart Association zorganizowało webinar dostępny na stronie ACHA: <https://youtu.be/hou2qM1phVQ>.

W razie dodatkowych pytań skontaktuj się ze swoim lekarzem prowadzącym.

Powyższe wskazówki opracowano na podstawie:

- informacji dla pacjentów Michigan Medicine
- aktualnych wytycznych Centers for Disease Control (CDC) dotyczących zapobiegania zakażeniom
- aktualnych zaleceń rządu i Głównego Inspektora Sanitarnego
- zaleceń British Congenital Cardiac Association

Dodatkowe informacje

[COVID-19 – zalecenia dla pacjentów z wadami wrodzonymi serca](#) (MP 08.04.2020)

[Koronawirus: aktualne informacje i zalecenia \(Portal.Gov.pl\)](#)

[Wskazówki Światowej Organizacji Zdrowia dotyczące stosowania masek w opiece domowej, w placówkach opieki zdrowotnej i poza nimi podczas epidemii COVID-19](#) (MP 27.03.2020)

[Jak prawidłowo nałożyć i zdjąć maseczkę](#) (GIS 09.04.2020)

[Wstrzymanie szczepień obowiązkowych w ramach Programu Szczepień Ochronnych](#) (GIS 20.03.2020)

[Informacja Głównego Inspektora Sanitarnego w związku z potencjalnym ryzykiem zakażenia koronawirusem](#) (GIS 20.03.2020)

Jak skutecznie myć ręce?

1 Zwilż ręce ciepłą wodą. Nałóż mydło w płynie w zagłębienie dłoni.

2 Namydl obydwie wewnętrzne powierzchnie dłoni.

3 Spleć palce i namydl je.

4 Namydl kciuk jednej dłoni drugą ręką i na przemian.

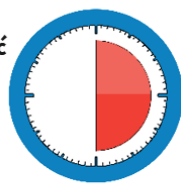
5 Namydl wierzch jednej dłoni wnętrzem drugiej dłoni i na przemian.

6 Namydl obydwa nadgarstki.

7 Splucz starannie dłonie, żeby usunąć mydło. Wysusz je starannie.

**Całkowity czas:
30 sekund**

Nie zapomnij umyć tych obszarów:

Główny Inspektorat Sanitarny

/GIS_gov

/GISgovpl

/GIS_gov_pl

/gis.gov.pl

Jak prawidłowo nałożyć i zdjąć maseczkę

1

Przed nałożeniem maski **umyj ręce mydłem i wodą** lub **płynem do dezynfekcji na bazie alkoholu**

2

Zakryj usta i nos maską i upewnij się, że między twarzą a maską **nie ma żadnych przerw**

3

Unikaj dotykania maski podczas jej używania; jeśli to zrobisz, umyj ręce mydłem i wodą lub płynem do dezynfekcji na bazie alkoholu

4

Wymień maskę na nową, gdy tylko będzie wilgotna, nie używaj ponownie masek jednorazowych

5

Aby zdjąć maskę - chwyć ją od tyłu za wiązanie (nie dotykaj przodu maski!)

6

Wyrzuć maseczkę do zamykanego pojemnika; umyj ręce mydłem i wodą lub płynem do dezynfekcji na bazie alkoholu

Nie wrzucaj maseczki do toalety!

